

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІПКП «Перспектива»

Оксана ЗІНЬКО

«15» жовтня 2026 р.

СИЛАБУС КУРСУ

Назва курсу	«Основи суїцидології для психологів»
Цільова аудиторія	Психологи, психотерапевти, коучі, супервізори.
Тривалість навчання	Початок 20 жовтня 2026 р. Закінчення 02 грудня 2026 р.
Графік курсу	5 семінарів у записі; 1 семінарське заняття онлайн; 1 практичне заняття; 2 супервізії онлайн.
Обсяг курсу	7 занять (теорія + практика); 2 групові супервізії.
Кількість годин / кредитів	30 годин (1,0 кредит ECTS)
Платформа для навчання	ZOOM, особистий кабінет на сайті: https://www.psy-perspektiva.com.ua/
Інформація про викладача	Мітченко Катерина – PhD, практичний психолог, супервізор та метасупервізор у полімодальному підході, регіональний тренер з гейткіпінгу; голова ГО «СП «Разом»» та член ГО «Міжнародної спілки супервізорів», Національна психологічна асоціація; автор навчальних посібників, курсів, наукових публікацій.

Мета та завдання курсу: зниження страху роботи з клієнтами, що мають суїцидальні думки та наміри, підвищення власної професійної впевненості в роботі з даною категорією запитів, а також надання комплексних знань та практичних навичок у сфері суїцидології.

Основні завдання курсу «Основи суїцидології для психологів»:

- ознайомити психологів з основами суїцидології;
- надати навички оцінки суїцидального ризику та роботи з клієнтами в суїцидальній кризі на різних етапах;
- сприяти розумінню етичних та юридичних аспектів роботи з суїцидальними клієнтами;
- надати знання про особливості роботи з різними віковими групами та коморбідними станами;
- сприяти формуванню навичок самопідтримки та профілактики професійного вигорання;
- укріпити професійну впевненість учасників у роботі з суїцидальними запитами.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення курсу слухачі повинні:

- **знати:** теоретичні засади та понятійний апарат суїцидології, фактори ризику й захисту, ознаки та етапи суїцидальної кризи, етичні та юридичні норми діяльності психолога;
- **вміти:** проводити оцінку суїцидального ризику за допомогою клінічного інтерв'ю та

спеціалізованих опитувальників, застосовувати протоколи першої психологічної допомоги й техніки стабілізації;

- **володіти:** навичками встановлення рапорту й підтримки клієнтів у гострих станах, розробки безпекових планів та застосування методів профілактики професійного вигорання.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

На вивчення навчального курсу відводиться 1 кредит ЄКТС / 30 годин.

Змістовий модуль
Тема 1. Вступ до суїцидології Актуальність проблеми суїциду в сучасному світі та в Україні. Статистика та тенденції. Міфи та факти про суїцид. Психологічні, соціальні та біологічні фактори ризику та захисні фактори суїциду. Ознаки суїцидальної поведінки. Суїцидальна криза та її етапи. Тема 2. Кризова інтервенція та стратегії роботи Гостра криза: протокол першої психологічної допомоги (ППД). Стабілізація емоційного стану клієнта: методи саморегуляції та заземлення. Гейткіперство як стратегія профілактики суїцидів. Клінічне інтерв'ю як основний метод оцінки суїцидального ризику. Шкали та опитувальники для оцінки суїцидального ризику. Тема 3. Особливості роботи з клієнтами в суїцидальній кризі Етапи індивідуальної роботи. Преконтакт. Принципи роботи психолога при роботі з суїцидальним ризиком. Встановлення контакту та побудова довірливих стосунків з клієнтом у суїцидальній кризі. Техніки активного слухання, емпатії та відображення почуттів. Робота з суїцидальними думками: ідентифікація, оспорування, пошук альтернатив. Тема 4. Особливості роботи з клієнтами в суїцидальній кризі Селфхарм. Специфіка суїцидальних думок та спроб у дітей та підлітків, в т.ч. з інклюзією. Робота з родичами суїцидальних клієнтів. Робота з клієнтами з межовим розладом та іншими коморбідними станами. Тема 5. Етичні та юридичні аспекти роботи Етичні дилеми психолога при роботі з суїцидальним ризиком. Юридичні аспекти відповідальності психолога при роботі з суїцидальним ризиком. Оцінка власної компетентності та межі професійної діяльності. Континуум залученості. Профілактика емоційного вигорання та вторинної травматизації.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Основи суїцидології для психологів» тісно пов'язаний з курсами «Психологічне консультування», [«Пропедевтика психіатрії для психологів»](#), [«Селфхарм: теорія та практика для роботи психолога»](#), [«Сімейне консультування»](#) тощо.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з / п	Назва теми	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Лекції	Семінари	Практичні заняття	Супервізія	
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>1 семестр</i>							
1	Тема 1. Вступ до суїцидології	4	3				1
2	Тема 2. Кризова інтервенція та стратегії роботи	6	3	2			1
3	Тема 3. Особливості роботи з клієнтами в суїцидальній кризі	6	3			2	1
4	Тема 4. Особливості роботи з клієнтами в суїцидальній кризі	6	3		1.5		1,5
5	Тема 5. Етичні та юридичні аспекти роботи	8	3		1	2	2
Усього		30	15	2	1,5	4	7,5

Форма підсумкового контролю	Тестування Критерії оцінювання та форми контролю: ● Поточний контроль: активність та участь у практичних заняттях, аналіз кейсів, відвідування супервізійних сесій (до 40 балів). ● Підсумковий контроль: підсумкове підтверджувальне тестування на платформі за матеріалами всіх лекційних та практичних тем (до 60 балів). ● Шкала оцінювання: сертифікат про успішне завершення курсу видається за умови набрання сумарно не менше 75 балів зі 100 можливих.
---	--

Література та інформаційні джерела

1. Агаєв Н. А., Кокун О. М., Герасименко М. В., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням : метод. посіб. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 156 с.
2. Бугайова Н. М. Особливості розвитку суїцидальної поведінки у періоди вікових криз. *Актуальні проблеми психології*. 2015. Т. IX, Вип. 8. С. 88–95.
3. Бугайова Н. М. Психологічні особливості осіб з розладами особистості й суїцидальна поведінка. *Наукові праці [Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна"]*. 2009. № 3. URL: <https://www.newlearning.org.ua/sites/default/files/praci/zbirnyk-2009/3.html>
4. Задорожний Н. Аналіз статистичних зв'язків між рівнями самогубств та випадків смерті внаслідок ушкоджень з невизначеним наміром як свідчення потенційної латентності рівня самогубств в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2024. № 2 (42). С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2024.42.056>
5. Карелін В. До питання кримінологічної характеристики та запобігання суїциду серед військовослужбовців. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2022. Вип. 3 (51). С. 61–64. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2022.51.61-64>
6. Лебедєв Д. В., Назаров О. О., Тімченко О. В., Христенко В. Є., Шевченко І. О. Психологія суїцидальної поведінки : посібник / за заг. ред. О. В. Тімченка. Харків, 2007. 129 с.
7. Поственція суїциду (буліциду): робота з колективом закладу освіти : метод. рекомендації / за ред. С. Л. Чуніхіної, Л. А. Найдьонової, Н. Ф. Умеренкової. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 76 с.
8. Превентивні психофізіологічні заходи з попередження розвитку дизадаптації у військовослужбовців (невротичних та психічних розладів, пресуїцидальних форм поведінки) в умовах воєнного конфлікту та після його завершення : метод. рекомендації. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 80 с.
9. Саржевський С. Н. Суїцидологія : навч. посіб. для лікарів-інтернів зі спеціалізації «Психіатрія». Запоріжжя, 2020. 87 с.

10. Синишина В. М. Психологія суїцидальної поведінки: використання методів інтерактивного навчання під час проведення практичних занять. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 90 с.
11. Федоренко Р. П. Психологія суїциду : навч. посіб. 2-ге вид., змін. та доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 492 с.
12. Чернобровкіна В. А., Сіквеленд Й., Лорентцен К. Е. А. Суїцидологія і превенція суїциду: методичні матеріали до навчального курсу : навч.-метод. посіб. / за ред. В. Чернобровкіної. Київ : Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія» ; Брустури : Дискурсус, 2022. 80 с.